

Diskuse nad volbou otázek pro hloubkový rozhovor: projekt „Zjišťování důvodů pro volbu soukromého předškolního vzdělávání v České republice“

- Rozhodli jste se pro umístění vašeho dítěte do soukromé mateřské školy na základě vlastního výběru a přesvědčení?
- Nebo na doporučení někoho známého?
- Volili jste školku především podle místa bydliště a dopravní dostupnosti?
- Pokud máte více dětí, navštěvovaly všechny stejnou mateřskou školu?
- Proč ano/ne?
- Byl pro vás program mateřské školy prioritní při její volbě?
- Je pro vás důležitá spolupráce rodičů a pedagogů?
- Proč ano/ne?
- Je pro vaši mateřskou školu spolupráce s vámi jako rodiči důležitá? Jak často se zúčastňujete akcí pořádaných školou?
- Myslíte si, že menší počet dětí v soukromém předškolním zařízení zaručuje individuálnější přístup?
- Jste ochotni zaplatit vyšší školné soukromé mateřské škole, protože si myslíte, že poskytuje kvalitnější vzdělání?
- Odráží se nedostatek peněz ve státním školství na kvalitě výuky?
- Jak dlouho vaše dítě navštěvuje předškolní zařízení?
- Je pro vás rozhodující program školky nebo konkrétní pedagog?

Jak formulovat skutečně otevřené otázky a jaká struktura rozhovoru je dobrá?

Co je nejtěžší na tom, když člověk nemá kde bydlet?

X

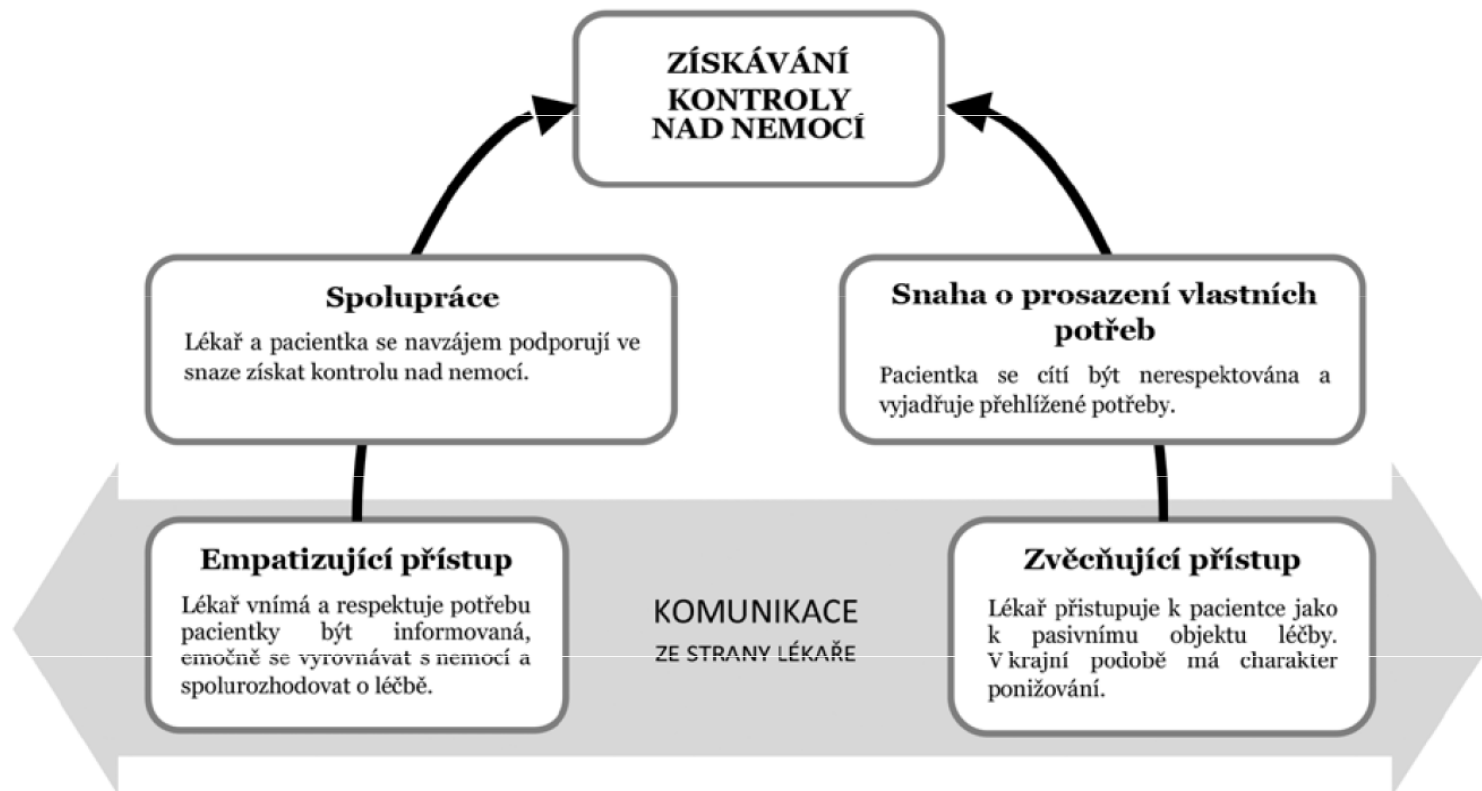
Co je na bezdomovectví nejtěžší?

X

Co vám teď nejvíc komplikuje život?

Co může být výstupem z kvalitativního výzkumu?

Obrázek 3.3 Grafické znázornění výsledného modelu

Typologie: Otcovství po rozchodu rodičovského páru (Dudová, 2007)

Příloha 5: Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů

Repertoáry otcovství:	Způsoby, jakými mohou být interpretovány:	Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů:
 živitel-	1. a) otcové živitele b) živitelé na úrovni reprezentací c) odmítání repertoáru živitele	Vzdálený otec – živitel: 1. a) 2. c) 3. c),d) 4. a) 5. a) 6. a)
 pečovatel	2. a) pečující otcové b) otcové, kteří pomáhají c) otcové, kteří nepečují	
 blzký-	3. a) mazlíci se otcové b) otcové – komplicové c) otcové „na dálku“ d) otcové bez vztahu	Pomáhající otec: 1. b) 2. b) 3. b) 4. b),c) 5. a,b) 6. b)
 vychovatel	4. a) otcové – průvodci b) otcové vychovatelé c) otcové kamarádi	
 učitel	5. a) školní koučové b) otcové baviči	Pečující přítomný otec: 1. c) 2. a) 3. a) 4. b),c) 5. a) 6. b)
 partner při hře	6. a) podřizuje kontakty s dítětem programu b) podřizuje program kontaktům	
 hlava rodiny	7. ochránce, reprezentace rodiny navenek – po rozchodu nepřítomné	
 původ	8. a) dítě ví o tom, kdo jeho biologický otec b) dítě neví, kdo je jeho biologický otec	

Příklad typologie rodičů ve vztahu k volbě ZŠ:

Tabulka 3

Typy rodičů dle preferovaných důrazů na socializaci a individualizaci v zájmu dítěte a společnosti

	individualizace v zájmu společnosti dítě musí být především individualitou, aby co nejlépe přispívalo společnosti	socializace v zájmu společnosti dítě musí být především socializované, aby co nejlépe přispívalo společnosti
individualizace v zájmu dítěte dítě musí být především individualitou, aby dosáhlo co nejlepší kvality života	typ IDIS: slon preference volby: pozitivní <i>důraz na individuální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím individuálních výkonů</i>	typ rodiče IDSS: lev preference volby: ambivalentní <i>důraz na individuální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím výkonů skupiny, ke které jedinec patří</i>
socializace v zájmu dítěte dítě musí být především socializované, aby dosáhlo co nejlepší kvality života	typ rodiče SDIS: vík preference volby: ambivalentní <i>důraz na sociální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím individuálních výkonů</i>	typ SDSS: antiopa preference volby: negativní <i>důraz na sociální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím výkonů skupiny, ke které jedinec patří</i>

Typ **slon** klade v obou spektrech důraz na individualizaci. Zaměřuje se především na individuální rozvoj dítěte. Maximálně rozvinutá osobnost dítěte je podle něj důležitá jak pro co nejvyšší kvalitu života dítěte, tak i pro co nejvyšší kvalitu společnosti, ve které dítě bude žít. Slůňata jsou opečovávána, aby se stala silnými jedinci schopnými přežít v náročných podmínkách díky individuálním dovednostem. Typ lze označit zkratkou **IDIS**, která popisuje Individualizaci v zájmu **D**ítěte kombinovanou s Individualizací v zájmu **S**polečnosti. Ideální společností z pohledu rodičů typu **slon** je skupina silných jedinců, kteří ke zlepšující se úrovni společnosti přispívají především prostřednictvím svého individuálního příspěvku.

Pro ilustraci postoje rodičů typu **slon (IDIS)** uvádíme výpověď matky, která v předcházející části rozhovoru kladla velký důraz na umožnění maximálního kognitivního vývoje dítěte v co nejlepších podmínkách a podporovala volbu školy:

T: ...kdyby začalo být vážně zvažováno, že rodiče si nemůžou zvolit školu pro své dítě a dítě musí nastoupit do té nejbližší školy nebo do spádové školy, tak co si o tom myslíte, jaké pocity to ve vás vyvolává?

R1: Na jednu stranu by to bylo dobře, protože ty děti by se měly učit socializaci. Na druhou stranu to uškodí státu, protože přijde o tyhle ty třeba nadané děti, které jednou v budoucnu budou žít tu Českou republiku.

Simonová, J. (2015). Postoje rodičů k volbě základní školy. *Studia paedagogica*, 20(3), 69-88.

Sekvence

Biograf. výzkum zaměřený na vývoj profesní identity ředitelů českých základních škol (M. Pol et. al. 2009, 2010)

1. Předehra – aneb Jak se člověk stane ředitelem školy?
2. Fáze první – vstup do ředitelny
3. Fáze druhá – čas osobních zkoušek
4. Fáze profesní jistoty
5. Druhé přechodové období – čas zesílené reflexe chodu školy?
6. Fáze nových výzev – zkušený ředitel

Interpretace dat: Příklad výzkumu bezdomovectví (Holpuch, 2011)

Tak já tomu koši nebo tý popelnici moc nedám... já se přiznám, já ale načíhnu, to je pravda, načíhnu. Třeba včera sem načíhnul na letišti, jo, tam jsem byl do půlnoci, až po půlnoci vyhazují. Tak jsem tam načíhnul, po půlnoci, do koše a teď jsem tam a co to je, něco koženého a ona peněženka. Tak jsem nelenil. To jsem říkal, to už je jedno, že si ušpiním ruku, ale co když je tam třeba tisíc korun. Tak jsem tam šáhnul, no. Jináč já tam nešahám takhle jen tak. (Saša)

Saša se vůči pasivním dlouhodobým bezdomovcům vymezuje, avšak sám už zakusil některé z jejich vzorců chování. Přestože si určité bezdomovecké techniky přežití už osvojil, rámeček, v němž o nich hovořil, byl prosycen studem a potřebou ospravedlnit se.

Symbolické ušpinění ruky, jež je způsobeno sáhnutím do odpadkového koše, přede mnou Saša důrazně ospravedlnil předmětem svého zájmu a naléhavostí situace. Následně celou pasáž uzavřel vymezením se vůči této praktice: "já tam nešahám takhle jen tak". Avšak poté, co jsem vyjádřil tuto pozitivní zpětnou vazbu: "To v podstatě pro ty lidi, když jsou v takovýchto situacích, tak je to nutnost tyhle věci dělat." Saša pokračoval:

No, třeba ráno mě rozčilil jeden c... é... Rom, já byl unavenej z tramvaje, už bylo světlo, bylo čtvrt na sedm asi a jeden Rom vychází na Václaváku z toho, z metra, a já jsem načíhnul, měl jsem takovou chuť divnou, víte, takovej nevypalej, nervozní, teď cigaretu jsem neměl, ani vajgla zrovna. Jsem říkal, Ježíši Kriste, kdyby aspoň v tom koši byl buřt, bych si rád zakous, mně by to už bylo jedno, jsem takhle načíhnul a von, šla parta tři, jo, tři Romové šli, z metra vycházeli. A jak von to řek ten jeden, já byl rozčilenej, víte, nervozní jsem byl, nevypalej. A von řek, co vidíš...tak nebo co tam hledáš tak hezkýho. Já jsem se naštvál a řek jsem mu, to víš, koukám, jak je tam nasráno a šel jsem pryč [smích] ne, s prominutím, jsem byl rozčilenej, tak jsem mu řek, koukám, jak je tam nasráno. (Saša)

Saša při vyprávění o hledání jídla v koši opět zdůrazňuje výjimečnost situace. Když říká, "mně už to bylo jedno", vyjadřuje odhodlání prolomit normu, kterou běžně ctí. Tento počin ospravedlňuje svou špatnou psychickou kondicí. Nicméně svůj záměr nedokončil, díky náhodnému *strážci* společenských norem - zmíněnému Romovi, který jej sarkastickou poznámkou upozornil, že se chystá udělat něco *zakázaného*. Jelikož zdroje Sašovy sebeúcty byly v ten moment stále v souladu s jeho dřívějším životem a hledání jídla v koši bylo s jeho hodnotami v rozporu, musel volit mezi nasycením se a sebeúctou. Tím, že Saša dotyčnému řekl: "To víš, koukám, jak je tam nasráno", a šel pryč, přede mnou hrdě potvrdil, že si tenkrát zvolil druhou možnost.

Příklad konkrétního kvalitativního výzkumu

Příklad – výzkum o zdraví Romů v ČR

Jak česká vláda a samosprávy přistupují ke zdraví Romů v ČR?

možnosti zkoumání

TAČR: „Aplikovaný výzkum pro inovace politik v oblasti dostupnosti zdravotní péče u sociálně vyloučené romské populace.“

Analýza dokumentů

Hlavní otázka analýzy

Jakým způsobem jsou v dokumentech prezentováni Romové jako aktéři ve vztahu ke zdraví? Jaká role je jim přisuzována? Nakolik se počítá s jejich účastí?

Analýza

- Kvantitativní – frekvence používaných slov (Romové, vyloučení, etnicita)
- Kvalitativní – pomocí programu NVivo

NÁRODNÍ DOKUMENTY

- Desk research na téma zdraví ve výzkumných materiálech Agentury pro sociální začleňování
- Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením
- EQUI HEALTH PROJECT
- EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění
- Podpora zdraví ve vyloučených lokalitách - snižování zdravotních nerovností
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020
- Strategie romské integrace na roky 2015 - 2020
- Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020
- Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (2014) + 13 akčních plánů
- Zdraví pro všechny v 21. století
- Zpráva o stavu romské menšiny za rok 2017

REGIONÁLNÍ DOKUMENTY (PŘÍKLADY)

- Strategie zdraví v jednotlivých krajích
- Frýdlantsko - dostupnost zdravotní péče
- Strategie integrace romské komunity ve Středočeském kraji
- Plány SPSZ na úrovni jednotlivých obcí

TÉMA 1. Proč vůbec řešit zdravotní nerovnosti: „Neponechat nikoho stranou“

Kódy: Bydlení a zdraví, Efektivita zdravotnictví, Nerovnosti ve zdraví, Chudoba a zdraví, Inkluzivní pojetí zdraví, Přínos zlepšení zdraví populace, Vyloučení jako nedostatek zdrojů, Rizika obecně – část života prožitá v nemoci, Rizika obecně – zvyšování nákladů, Rovnost, Výzkumy romského zdraví

TÉMA 2. Zdraví jako individuální volba: „Pojďme žít zdravě“

Kódy: Chudoba a informovanost o zdraví, Osvěta, Podpora zdraví jako edukace nemocných, Prevence, Zdravotně policejní metody v ochraně zdraví, Zdravotní gramotnost, Životní styl lidí z vyloučených lokalit, Životní styl Romů jako příčina jejich horšího zdraví

TÉMA 3. Strukturní příčiny horšího zdravotního stavu Romů: „Nevhodné prostředí pro šíření jakékoli osvěty“

Kódy: Dostupnost zdravotní péče, Komplexní řešení strukturálních příčin horšího zdraví, Diskriminace v přístupu ke zdravotní péči, Strukturálně postižené regiony, Strukturální příčiny vyloučení a horšího zdravotního stavu vyloučených

TÉMA 4. Edukace zdravotnických profesionálů o specificích romské populace: „Neznalost zapříčiňuje nedorozumění“

Kódy: Vzdělávání zdravotníků, Specifické potřeby romských klientů, Participace Romů

TÉMA 5. Participace především jako lepší péče o individuální zdraví: „Nutnost stimulovat občany k zodpovědnosti“

Kódy: Empowerment, Participace Romů, Partnerství, Zdravotničtí odborníci jako cesta k posilování role pacientů